بسْمِ اللهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ މެންބަރު

ނަންބަރު : GU/2026/0632

ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ރައީސް އޮނަރަބަލް އަބްދުއްރަޙީމް އަބްދުﷲ އަށް،
ވެދުން ސަލާމަށްފަހު ހެޔޮ ސިއްޙަތަށް އެދި ދަންނަވަމެވެ.

25 އަހަރަށް ޖަލަށް ލުމަށް ނިޔާ ކަނޑައަޅާފައިވާ ފަރާތެއް ޕެރޯލް ބޯޑުން މިނިވަންކުރުމާއި ގުޅޭ

19 މޭ 2025 ގައި ދިވެހިރާއްޖެއަށް 98 ކިލޯގެ މަސްތުވާތަކެތި އެތެރެކުރަން އުޅުނު މައްސަލައިގައި 25 އަހަރަށް ޖަލަށް ލުމަށް ޙުކުމްކުރެވިފައިވާ ފަރާތެއް، 1 އޭޕްރިލް 2026 ގައި ޕެރޯލްގެ ދަށުން ދޫކޮށްލުމަށް ޕެރޯލް ބޯޑުން ނިންމުމަކީ ޤާނޫނު ނަންބަރު 2013/14 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖަލުތަކާއި ޕެރޯލްގެ ޤާނޫނު) އާ ޚިލާފު ނިންމުމެއް ކަމަށްވާތީ، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ކަމާބެހޭ ކޮމިޓީ މެދުވެރިކޮށް މި މައްސަލަ ތަޙުޤީޤުކުރައްވައިދެއްވުން އެދި މި ސިޓީ މެދުވެރިކޮށް ހުށަހަޅަމެވެ.

ޤާނޫނު ނަންބަރު 2013/14 ގެ ދަށުން ޕެރޯލް ބޯޑުން އެ ފަރާތް ދޫކޮށްލުމުގައި ބަލަންޖެހޭ ކަންކަން ފުރިހަމަވެފައި ނޫނީ، ބޯޑުގެ ނިންމުން ބަދަލުކޮށް އެ ފަރާތް އަލުން ހައްޔަރުކޮށްފައިވާ ކަމަށް، 06 އޭޕްރިލް 2024 ގައި ރައީސް އޮފީހުގައި ބޭއްވި ނޫސްވެރިންގެ ބައްދަލުވުމުގައި މިނިސްޓަރ އޮފް ހޯމްލޭންޑް ސެކިއުރިޓީ އެންޑް ޓެކްނޮލޮޖީ ވިދާޅުވެފައިވެއެވެ. އަދި ޕެރޯލް ދިނުމަށް ނިންމި ނިންމުމާ ގުޅިގެން، ޕެރޯލް ބޯޑުގެ ހުރިހާ މެންބަރުން މަޤާމުން ވަކިކުރައްވައިފައެވެ.

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖަލުތަކާއި ޕެރޯލްގެ ޤާނޫނުގެ 131 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގައި، ޤާނޫނު ނަންބަރު 2011/17 (މަސްތުވާތަކެއްޗާބެހޭ ޤާނޫނު) ގެ ދަށުން ސާބިތުވެފައިވާ މަސްތުވާތަކެއްޗާ ގުޅޭ ކުށެއްގައި ޙުކުމްކުރެވިފައިވާ މީހަކަށް ޕެރޯލްގެ ފުރުޞަތު ލިބޭނީ، އެމީހެއްގެ މައްޗަށް ކުރެވިފައިވާ އަދަބު ދިގު ޙުކުމުގެ ދެބައިކުޅަ އެއްބައި ތަންފީޛުކުރުމުންނެވެ. ނަމަވެސް، އެ ފަރާތް ޕެރޯލްގެ ދަށުން ދޫކޮށްލިއިރު، އޭނާގެ މައްޗަށް ކުރެވިފައިވާ ޙުކުމުގެ ދެބައިކުޅަ އެއްބައި ތަންފީޛުކުރެވިފައެއް ނުވެއެވެ. މީގެ އިތުރުން، ޖަލުތަކާއި ޕެރޯލްގެ ޤާނޫނުގެ 136 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި ޕެރޯލްގެ ފުރުޞަތު ދިނުމުގައި އެ މީހެއްގެ ކުށުގެ ޚަޠަރު ބަލަންވާނެ ކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވީ ނަމަވެސް، އެފަރާތުގެ ކުށުގެ ޚަޠަރު ގޮތެއްގައި ބަލާފައިވާކަން ކަށަވަރު ނުވާކަން ފާހަގަކުރަމެވެ.

މި މައްސަލައިގައި ކަން ހިނގައިދިޔަ ގޮތް، މަޖިލީހުގެ ކަމާބެހޭ ކޮމިޓީއަކުން ތަޙުޤީޤުކުރުމަކީ، ޤައުމުގެ ސަލާމަތާއި ރައްކާތެރިކަން ކަށަވަރުކުރުމަށާއި، މިފަދަ މައްސަލަތައް ތަކުރާރުވުން ހުއްޓުވުމަށްޓަކައި ނުހަނު މުހިންމު ކަމެކެވެ. އެހެންކަމުން، ޕެރޯލް ދިނުމުގައި އަމަލުކުރެވިފައިވާ އިޖުރާއަތުތަކާއި އުސޫލާ ގުޅޭ އަންނަނިވި ކަންކަން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ކަމާބެހޭ ކޮމިޓީ މެދުވެރިކޮށް ތަޙުޤީޤުކުރައްވައިދެއްވުން ހުށަހަޅަމެވެ.

ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ އިދާރާ	
ބަލައިގަތީ: Dhunai	ރ. ނަންބަރު:
ތާރީޚު: 7.10.26	ގަޑި: 11:16
[illegible] F	
[illegible]	

1. މި މައްސަލައާ ގުޅޭ ފުރިހަމަ އިތުރު ފައިލް މަޖިލީހުގެ ކަމާބެހޭ ކޮމިޓީއަށް ހޯދައި ދިރާސާކުރުން. މީގެ ތެރޭގައި ހިމެނުން މުހިންމު ފިޔަވަޅުތަކަކީ:

1.1 ޕޮލިހަށް އެދި ހުށަހެޅި ފޯމާއި، އެކަމާ ގުޅޭގޮތުން ތަޙްޤީޤުކުރަމުންދާ ރިޕޯޓްތަކާއި އެސެސްމަންޓްތައް.

1.2 ޕޮލިސްގެ ޝަރުޠު ހަމަވާ މުއްދަތު ގުނަވައިވާ ގޮތުގެ ތަފްސީލީ ބަޔާންތައް.

1.3 ޖަލުގައި ހުރި ދުވަސްތަކުގެ އަދުލުވީ ރެކޯޑުތަކާއި، ޕޮލިސް ބޯޑުގެ މަސައްކަތު ކަރުދާސްތަކާއި، ބައްދަލުވުންތަކުގެ ޔައުމިއްޔާތައް.

1.4 ބޯޑުގެ ބައްދަލުވުމުގައި ނިންމުން ހުށަހެޅި ގޮތުގެ ޚުލާޞާއި، ވޯޓު ދިން ގޮތުގެ ތަފްސީލު.

1.5 ޕޮލިސް ދިނުމަށް ނިންމައި ޤަރާރުގައިވާ ރަސްމީ ލިޔުން.

2. މި ނިންމުން ނިންމުމުގައި ބައިވެރިވި އަދި ޒިންމާވާންޖެހޭ ޕޮލިސް ބޯޑުގެ ހުރިހާ މެންބަރުން ކޮމިޓީއަށް ހާޒިރުކޮށް، އަންނަނިވި ކަންކަން ސާފުކުރުން:

2.1 ޖަލުތަކާއި ޕޮލިސްގެ ޤާނޫނުގެ 131 ވަނަ މާއްދާ ދުށުބުރުނުނަމަ ފަހުމުވާ ގޮތާއި، އެ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ ޝަރުޠުތައް މި މައްސަލައިގައި ފުރިހަމަވާކަމަށް ނިންމި ގޮތުގެ އަސާސް.

2.2 ޝަރުޠު ހަމަވާކަން ކަށަވަރުކުރަން ބެލި ލިޔެކިޔުންތަކާއި، އެ ނިންމުމަށް ވާސިލުވުމަށް ބޭނުންކުރި މިންގަނޑުތައް.

2.3 މި ނިންމުން ފާސްކުރުމަށް ވޯޓު ދިން ސަބަބާއި، އެވަގުތު ވޯޓުދިނުމުގެ ގޮތުގައި ބަހުސްކުރެވުނު ނުކުތާތައް.

3. މިނިސްޓަރ އޮފް ހޯމްލޭންޑް ސެކިއުރިޓީ އެންޑް ޓެކްނޮލޮޖީ އާއި މިނިސްޓްރީގެ އިސްވެރިން ކޮމިޓީއަށް ހާޒިރުކޮށް، އަންނަނިވި މައުލޫމާތު ސާފުކުރުން؛

3.1 ކުށްވެރިޔާ ޤާނޫނުތަކުގެ މަސައްކަތު ހިނގަމުންދާކަން ނުވަތަ ޤާނޫނީކަން މިނިސްޓްރީއަށް ރަސްމީކޮށް އެނގުން ބޭރުވާ ވަގުތު.

3.2 މި ނިންމުމުގެ ކުރިންނާއި ފަހުން ޕޮލިސް ބޯޑާއި މިނިސްޓްރީއާ ދެމެދު ކުރެވުނު މުޢާމަލާތްތައް.

3.3 މި ނިންމުމަކީ ޤާނޫނާ ޚިލާފު ނިންމުމެއް ކަމަށް ސަރުކާރުން ކަނޑައެޅި ސަބަބާއި، އެކަމަށް ބޭނުންކުރި ޤާނޫނީ ލަފާ.

3.4 ޕޮލިސް ބޯޑުގެ ހަ މެންބަރުން މަގާމުން ވަކިކުރުމަށް ނިންމި އިތުރު އަސާސް، އެކަމާ ގުޅޭ ހުރިކަމެއް.

4. މި މައްސަލައިގައި ނުފޫޒުގެ އޮތްތޯ ނުވަތަ މަގާމުގެ ނުފޫޒު ބޭނުންކޮށްގެން ވަކި ފަރާތްތަކަށް މަންފާއެއް ހޯދައިދިނުމަށް ބޭނުންކުރެވިފައިވޭތޯ، އެންޓި-ކޮރަޕްޝަން ކޮމިޝަން އަދި ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް އޮފީސް ހިމެނޭގޮތަށް ތަޙްޤީޤީ އިދާރާތަކުން ފަދަ އިދާރާތަކުން ބަލައި، އެކަމަށް ރަސްމީކޮށް އެދުން.

5. މިއީ ފަދަ މައްސަލަތަކުގައި ދިމާވާ އިޖުރާއީ ގޯހެއް ނުވަތަ މިއީ ނިޒާމީ ގޮތެއްގައި ހިނގަމުންދާ ކަމެއްތޯ ބެލުމަށްޓަކައި، ޕެރޯލް ބޯޑުން މިގެ ކުރިން ނިންމާފައިވާ ނިންމުންތަކުގެ ބެލުމަށްފަހު ދިރާސާކުރުން.

6. ޕެރޯލް ބޯޑުގެ އިޖުރާއާތާއި ނިންމުންތައް

6.1 **ބޯޑުގެ އޮޅުން** : 25 އަހަރުގެ ހުކުމެއް އިއްވި ބޯ ކުށްވެރިއަކު ދޫކޮށްލުމުގައި ޕެރޯލް ބޯޑުން ގާނޫނީ ގޮތުން އޮޅުން އަރައިގެންތޯ؟

6.2 **ޕާފޯމަންސް** : އިސްތިއުނާފު/ޕެރޯލް ބޯޑުގައި ތިއްބެވި މެންބަރުންގެ މައްސަލަ ބަލައި، އެ ބޯޑުމެންބަރުންނާމެދު އެއްވެސް ފިޔަވަޅެއް އަޅުއްވާނަންތޯ؟

6.3 **އިތުރު ކަންބޮޑުވުން** : މިފަދަ ގާނޫނީ އޮޅުވާލުމެއް ނުވަތަ ނުބައި މާނަކުރުމުގެ ތެރެއިން މިގެ ކުށްވެރިން އިތުރު ބޯޑުން ކުށްވެރިންތަކަށް ދޫކުރެވިފައިވޭތޯ؟ އެކަން ކަށަވަރުކުރުމަށް އޮޑިޓެއް ހިންގަވާނަންތޯ؟

7. ގާނޫނީ މާނަކުރުމުގައި ސުވާލުތައް

7.1 ހުކުމުގެ މުއްދަތު ހިސާބު ކުރުން : 2024 ގައި ކުރި ހުކުމަކަށް 2020 އިން ފެށިގެން ބަންދުގައި ހުރި މުއްދަތު ގުނައިގެން 3 ބައިކުޅަ 1 ބައި ހަމަވި ކަމަށް ނިންމި ގޮތުގެ ގާނޫނީ އިޖުރާއަތީ ކޮބައިތޯ؟

7.2 މިނިސްޓްރީގެ ދައުރު : ޕެރޯލް ބޯޑުގެ ނިންމުންތައް މިނިސްޓްރީއަށް އަލުން ބަލައިގަންނަވަނީ ނިންމުމުގެ ކުރިންތޯ ނުވަތަ ކުށްވެރިޔާ މިނިވަންވުމުގެ ފަހުންތޯ؟

8. އާންމުންގެ އިތުބާރާއި ސުވާލުތައް

8.1 އާންމުންގެ ކަންބޮޑުވުން : ބޯޑާ ގުޅޭ ނަޒާހަތްތެރިކަމުގެ އިސްލާހުން ދުވުމުން އާންމުންގެ އިތުބާރު ގެއްލުމުންދާއިރު، މިފަދަ ކަންކަން ތަކުރާރުނުވާނެކަމުގެ ކަށަވަރުކަން ދެއްވަން ހިމެނޭތޯ؟

8.2 **އަވަސް ހައްލުކުރުމުގެ ގާނޫނީ އިން** : ޕެރޯލް ބޯޑުން މިނިވަންކުރުމަށްފަހު، ކޯޓު އަމުރަކާ ނުލައި ނުވަތަ އިދާރީ ނިންމުމަކުން އަވަސް ހައްލުކުރުމުގެ ގާނޫނީ އިޖުރާއަތީ ކޮބައިތޯ؟

ވީމާ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 70 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގެ (3) ވަނަ ނަންބަރުގެ ދަށުން، ވެރިކަން ހިންގުމުގެ ބާރުގެ ފަރާތުން ކުރާ ކަންތައްތައް ހިނގާނުހިނގާ ގޮތް ބެލުމާއި ޖަވާބުދާރީކުރުވުމަކީ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހާ މަސައްކަތްކަމުގައިވާ ދުސްތޫރީ ވާޖިބަކަށް ވާހިނދު، މަޖިލީހުގެ ކަމާބެހޭ ކޮމިޓީ ދުރުވެރިކަން މި މައްސަލަ ތަހުގީގުކުރެއްވުމަށް އެދި ދަންނަވަމެވެ.

އިޙްތިރާމް ޤަބޫލް ކުރެއްވުން އެދެމެވެ.

7 އޮކްޓޯބަރު 2026

ރައްޔިތުންގެ ޚާދިމު

މުޙައްމަދު އިބްރާހިމް

ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ގަލޮޅު އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު

ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީސް
މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ